

مرحله اول
انقلاب اسلامی
(حرکت انقلابی)

مرتبۀ

- انقلاب اسلامی حلقه اول است
- قدم اول ... ایجاد انقلاب اسلامی است.

مفهوم و هدف

- منظور از انقلاب اسلامی حرکت انقلابی است؛ و آلاً به یک معنا انقلاب شامل همه ی این مراحل میشود.
- اینجا منظور ما از انقلاب اسلامی، یعنی همان حرکت انقلابی و جنبش انقلابی که

نحوه و میزان تحقق

- در درجه اول ما یک حرکت انقلابی لازم داشتیم؛ برای این که بنای ضایع و پوسیده و کج و بدبنیان رژیم های استبدادی را از بین ببریم.
- ایجاد انقلاب اسلامی ... کار آسانی نبود؛ لیکن این آسان ترین است.
- این کار را ملت با کمال قدرت و با موفقیت کامل انجام داد.

مرحله دوم
نظام اسلامی
(جمهوری اسلامی)

مرتبۀ

- انقلاب که تحقق پیدا کرد، بلافاصله بعد از آن، تحقق نظام اسلامی است. (۷۹/۹/۱۲)
- حرکت بعدی این بود که یک نظام اسلامی ... در این کشور به وجود بیاورید.

مفهوم و هدف

- نظام اسلامی، یعنی طرح مهندسی و شکل کلی اسلامی را در جایی پیاده کردن. مثل این که وقتی در کشور ما نظام سلطنتی استبدادی فردی موروثی اشرافی وابسته بر داشته شد، به جای آن، نظام دینی تقوایی مردمی گزینشی جایگزین می شود؛ با همین شکل کلی که قانون اساسی برایش معین کرده، تحقق پیدا می کند؛ یعنی نظام اسلامی. (۷۹/۹/۱۲)
- نظام اسلامی، یعنی آن هویت کلی که تعریف مشخصی دارد، که کشور، ملت و صاحبان انقلاب - که مردم هستند - آن را انتخاب میکنند. در مورد ما، مردم ما انتخاب کردند: جمهوری اسلامی. جمهوری اسلامی یعنی نظامی که در آن، مردم سالاری از اسلام گرفته شده است و با ارزشهای اسلامی همراه است.
- نظام اسلامی یعنی ترتیب اداره کشور، همان طوری که اسلام گفته است (۸۴/۵/۲۸)
- نظام اسلامی، یعنی هندسه ی عمومی جامعه، اسلامی. (۸۰/۹/۲۱)
- نظام اسلامی یعنی چه؟ یعنی منبع تقنین و معیار و ملاک اجرا و ارکان تصمیم گیری در کشور. (۸۴/۶/۸)

میزان و نحوه ی تحقق

- این کار را هم ملت ما با موفقیت انجام داد.
- نظام اسلامی، پس از انقلاب اسلامی تشکیل شد. شورش انقلابی و نهضت انقلابی می توانست انجام بگیرد، اما نظام غیر اسلامی تشکیل شود. خیلی جاها این طور شده؛ در الجزایر همین طور بود. (۸۴/۶/۸)
- قانون اساسی تنظیم شد؛
- آرایش و چینش سیاسی به وجود آمد؛
- مردم سالاری دینی بر این مملکت حاکم شد و مردم مسؤولان کشور را - از رهبری گرفته تا ریاست جمهوری تا دیگر مسؤولان - مستقیم یا غیر مستقیم انتخاب می کنند.
- دین، مایه و پایه و محور قانون و اجرا در این کشور است.
- حرکت مردم به سمت اهداف و آرمانهای دینی است؛
- ارکان حکومت - قوه ی مجریه، قوه ی مقننه، رهبری، قوه ی قضاییه و دیگر ارکان - چیده شد و قانون اساسی آمد همه ی اینها را تثبیت کرد؛ لذا پایه گذاری های اصولی انجام گرفت. (۸۴/۶/۸)
- این تحقق پیدا کرد؛ لیکن کافی نیست. (۸۴/۵/۲۸)

مرحله سوم
دولت اسلامی
(مجموعه ی نهادهای)

مرتبۀ

- بعد از آن که نظام اسلامی پیش آمد، نوبت به تشکیل دولت اسلامی به معنای حقیقی می رسد؛
- تشکیل دولت اسلامی، مرحله سوم است. (۸۰/۹/۲۱)
- ما الان در این مرحله قرار گرفته ایم (۸۰/۹/۲۱)
- ما امروز در مرحله ی دولت اسلامی و کشور اسلامی قرار داریم.

نسبت با مراحل قبل

- این مشکلتر از مراحل قبلی است.
- بتدریج و با تلاش باید به وجود آید. (۸۰/۹/۲۱)

میزان و نحوه ی تحقق

- از همان اوان کار، تلاش برای تشکیل دولت اسلامی شروع شد.
- تلاش و اقدام برای تشکیل دولت اسلامی از روز اول شروع شد؛ منتها افت و خیز داشته؛ پیشرفت و عقب گرد داشته؛ در جاهایی موفق بودیم، در برهه یی موفق نبودیم. بعضی از ماها وسط راه پامان لغزید؛ بعضی از ماها در اصل هدف مردد شدیم؛ بعضی از ماها نتوانستیم خود را نکه داریم؛ دلبسته ی به رفتارهای طاغوتی شدیم.
- نمی توانیم ادعا کنیم که ما یک دولت اسلامی هستیم؛ ما کم داریم. ما باید خودمان را بسازیم و پیش ببریم.
- ما هنوز به کشور اسلامی نرسیده ایم. هیچ کس نمی تواند ادعا کند که کشور ما اسلامی است.
- ما یک نظام اسلامی را طراحی و پایه ریزی کردیم - «ما»، یعنی همانهایی که کردند - و الان یک نظام اسلامی داریم که اصولش هم مشخص و مبنای حکومت در آن جا معلوم است.
- امروز دولت ما ... سهم خوبی از حقایق اسلامی و ارزشهای اسلامی را دارد؛ اما کافی نیست.

نصاب و نمونه کامل

- البته دولت اسلامی کامل به معنای واقعی کلمه، در زمان انسان کامل تشکیل خواهد شد؛ ان شاء الله. ... ما به قدر توان و تلاش خود می خواهیم مجموعه ی کار گزاران حکومت را - که خودمان هم جزو آنها هستیم - به نقطه یی برسانیم که با نصاب جمهوری اسلامی تطبیق کند. (۸۴/۶/۸)

مرحله چهارم
جامعه / کشور اسلامی
(آرمانهای محقق شده)

هدف (ثابت)

- مسئولیت و تعهد این دولت اسلامی این است که جامعه ی اسلامی را تحقق ببخشد. (به عنوان هدف اصلی و میانه)

سازوکار (متغیر)

- اینها چرا، ممکن است کهنه شود.
- سازوکارها، چینش این نهادهایی که میخواهد ما را به آن آرمانها برساند، قابل نو شدن است.
- ممکن است اقتضانات در دنیا جوری بشود که این سازوکار، این هندسه ی نظام، کامل نباشد، مطلوب نباشد، لازم باشد عوض شود
- نو شدن به معنای این است که اقتضانات بیرونی و واقفیتها گاهی یک چیزی را اقتضاء میکند، یک روز چیز دیگری را اقتضاء میکند؛
- یک نمونه ی عملی عینی اش همین سیاستهای اصل ۴۴ در باب اقتصاد است. ... که اگر شرایط جوری شد که این تنظیم و این ترتیب به شکوفائی و پیشرفت اقتصاد کمک نمیکند، میتوان تغییر پیدا کند؛ و تغییر پیدا کرد. این، همان جابه جا کردن خطوط هندسی نظام است.
- امروز نظام ما نظام ریاستی است؛ ... اگر یک روزی در آینده های دور با نزدیک ... احساس بشود که به جای نظام ریاستی مثلاً نظام پارلمانی مطلوب است ... هیچ اشکالی ندارد؛ ... و از این قبیل.
- مثلاً فرض فرمائید .. احساس بشود که نایسته لاری، به این شکل، بهتر تحقق پیدا میکند؛ یا عدالت، به این شکل، بهتر تحقق پیدا میکند.
- سیاستها هم همین جور. ... یک روزی یک سیاست اقتصادی در کشور حاکم باشد، یک روز دیگر به اقتضای نیازها، یک سیاست دیگر.

مفهوم

جامعه ی اسلامی یعنی چه؟
یعنی جامعه های که در آن، آرمانهای اسلامی، اهداف اسلامی، آرزوهای بزرگی که اسلام برای بشر ترسیم کرده است، تحقق پیدا کند.

هدف

- مهمترین مسئولیت این جامعه این است که انسانها بتوانند در سایه سار چنین اجتماعی، چنین حکومتی، چنین فضائی، به کمال معنوی و کمال الهی برسند.
- از کشور اسلامی می شود دنیای اسلامی درست کرد. الگو که درست شد، نظایرش در دنیا به وجود می آید. (۷۹/۹/۱۲)
- وقتی کشور اسلامی پدید آمد، تمدن اسلامی به وجود خواهد آمد؛ - مرحله ی بعدی، ایجاد دنیای اسلام است.

میزان و نحوه ی تحقق

- این آن جامعه ای است که ما دنبالش هستیم. البته این جامعه تحقق پیدا نکرده، ولی ما دنبال این هستیم که این جامعه تحقق پیدا کند.
- اگر توانستیم این مرحله را به سلامت طی کنیم - که از همت مردان و زنان مؤمن، این چیزها اصلاً بعید نیست.

مفهوم

فرهنگ اسلامی فضای عمومی بشریت را فرا خواهد گرفت.

مسئولیت

- ببینید؛ فرآیند تحقق نظام اسلامی، همین طور قدم به قدم به نتایج نهایی خود نزدیک می شود. نمی شود توقع داشت که من و شما خود را اصلاح نکنیم؛ اما دنیا را اصلاح کرده باشیم یا کشور، اسلامی شود؛ نه. ما باید به خود بپردازیم. پس یکی از چیزهایی که ما لازم داریم، استقامت و پایداری است. استقامت، یعنی مسیر و جهتگیری را کم نکنیم و مرتب خطاها را اصلاح کنیم و از این که به ما بگویند خطا کرده اید، بدمان نیاید. (۸۰/۹/۲۱)
- امت اسلامی هم اگر با تقوا بود، می تواند در راه های دشوار حرکت کند؛ مشکلات در مقابل او زانو می زنند؛ او در مقابل مشکلات زانو نمی زند. (۸۴/۵/۲۸)

البته همین تغییر هم باید متکی به اصول باشد. همین نگاه دوباره و نو سازی و باز سازی هم بایستی ناظر به اصول باشد؛ برگرفته و برخاسته از اصول اسلامی باشد.